

Vlaanderen
is landbouw & visserij

**CONVENANT
ENTERISCHE EMISSIES
RUNDVEE
2019 – 2030**

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

www.vlaanderen.be/landbouw

////////////////////////////////////
Convenant
Enterische emissies rundvee
2021-2030
////////////////////////////////////

Inleiding

De voorbije decennia werden wereldwijd veranderingen in het klimaat waargenomen, waaronder de opwarming van de atmosfeer. Hier zien we een sterk verband met de atmosferische concentratie aan broeikasgassen, die mee het gevolg zijn van menselijke activiteiten zoals het verbranden van fossiele brandstoffen, industrie en voedselvoorziening (landbouw). De verteringsprocessen van gedomesticeerde en wilde herkauwers, zoals runderen, schapen, geiten, herten, etc. zorgen voor de uitstoot van het broeikasgas methaan. We spreken van de zogenaamde 'enterische emissies'.

“(Praktijk)onderzoek rond de optimalisering van voederrantsoenen en/of de voederefficiëntie en verbetering van bedrijfsmanagement kan tot een verdere reductie van de methaanuitstoot bij runderen leiden. Er is immers nog vooruitgang te boeken op vlak van voederefficiëntie, voederadditieven, langleefbaarheid van runderen,... Ook hierbij wordt gekeken naar de economische, functionele en technische haalbaarheid van deze maatregelen op bedrijfsniveau.

Er komt in de eerste helft van 2019 een green deal met de landbouwsector om de doelstellingen om te zetten in concrete maatregelen. In het kader van dergelijke resultaatsverbintenissen zullen bijkomende maatregelen worden genomen als in 2025 de doelstellingen niet op schema zitten. (...).”

Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030, maatregel 4.3.3.1

In 2015 werd het Akkoord van Parijs afgesloten waarin wordt vooropgesteld om de klimaatopwarming te beperken tot 2°C boven het pre-industriële niveau en te streven naar een maximale opwarming van 1,5°C. In navolging daarvan heeft de Europese Unie (EU) aan alle lidstaten bindende reductiedoelstellingen voor 2030 toegekend voor de reductie van emissies die niet onder het EU-Emissiehandelssysteem vallen. Voor lidstaat België bedraagt deze reductiedoelstelling -35% in 2030 (t.o.v. 2005).

Het Vlaamse Klimaatbeleidsplan 2021-2030 geeft aan welke bijdrage Vlaanderen levert aan de realisatie van deze Belgische emissiereductiedoelstelling. Specifiek voor de land- en tuinbouw wordt een broeikasgasreductie van -26% (t.o.v. 2005) beoogd. Deze sectorale doelstelling werd onderverdeeld in subdoelstellingen voor onder meer energetische emissies, enterische emissies, emissies ten gevolge van mestmanagement en bodememissies.

Specifiek voor wat de enterische emissies betreft, stelt de Vlaamse overheid een reductie voorop met 0,44 Mton CO₂-eq ten opzichte van 2005, of het beperken van het uitstootniveau tot 1,9 Mton CO₂-eq in 2030.

Dit convenant Enterische emissies rundvee dient als instrument om, in samenwerking met de brede agrovoedingsketen, de vooropgestelde taakstelling te behalen en in te vullen met werkbare en technisch, economisch en functioneel haalbare maatregelen.

Specifieke overwegingen inzake het convenant Enterische emissies rundvee:

1. Conform artikel 2 van het Akkoord van Parijs moet de broeikasgasemissiereductie binnen de agrovoedingsketen zo gebeuren dat de voedselproductie en -zekerheid niet in het gedrang komt.
2. Waar bij andere economische of maatschappelijke sectoren de broeikasgasemissies voornamelijk te wijten zijn aan het gebruik van fossiele grondstoffen, kampt de agrovoedingssector met specifieke uitdagingen zoals emissies door biologische processen. Bij de maatregelen moet maximaal gezocht worden naar synergiën met andere aspecten van klimaatmitigatie en moeten averechtse effecten (*'trade offs'*) vermeden worden.
3. De Vlaamse land- en tuinbouw is de basisschakel in de brede agrovoedingsketen die zich uitstrekt over verschillende schakels van toelevering van grondstoffen, materialen en machines aan de boer, over verwerking en handel tot en met de consument. Voor de uitvoering van dit convenant nemen alle schakels in de agrovoedingsketen hun verantwoordelijkheid om de doelstelling te behalen. De maatregelen opgenomen in dit convenant worden maximaal gevaloriseerd door de keten.
4. Enterische emissies betreffen alle methaanemissies door verteringsprocessen. Binnen dit convenant wordt gefocust op de enterische emissies door runderen. Maatregelen rond de enterische emissies van andere herkauwers (schapen, geiten, niet gedomesticeerde herkauwers, ...) kunnen ook bekeken worden, maar vallen buiten de scope van dit convenant. In 2016 was de Vlaamse rundveestapel verantwoordelijk voor 89% van de totale enterische emissies. De overige emissies zijn afkomstig van andere herkauwers zoals schapen en geiten, maar ook varkens, paarden en ezels. (Officiële rapportering emissie-inventaris broeikasgassen VMM, 2016).
5. Herkauwers zijn onmisbaar voor het sluiten van kringlopen binnen de landbouw. Runderen en andere herkauwers zetten het gras of andere voor de mens onverteerbare biomassa om naar hoogwaardige bouwstenen voor het menselijke lichaam zoals eiwitten, vetten, mineralen en vitaminen en dragen zo bij tot een gezonde en evenwichtige voeding. Op deze manier valoriseren ze grasland en nevenstromen. Voor de klimaatuitdaging specifiek wordt de rol onderstreept die runderen spelen bij de koolstofopslag onder grasland.
6. De toekomstige uitdaging voor een gezonde en evenwichtige voeding is niet om bepaalde eiwithoudende voedingsmiddelen ongenueanceerd te bannen uit het dieet, maar om de inname van nutriënten af te stemmen op de persoonlijke behoefte. Die behoefte varieert van persoon tot persoon (leeftijd, geslacht, fysieke activiteit, ...).
7. De directe uitstoot van methaan als gevolg van enterische emissies door gedomesticeerde runderen wordt bepaald door het aantal runderen en de emissie-coëfficiënten per diercategorie en gedifferentieerd volgens leeftijd en type vee (melk/vlees) bij de volwassen runderen. Binnen het kader van dit convenant wordt ingezet op het verder differentiëren

//

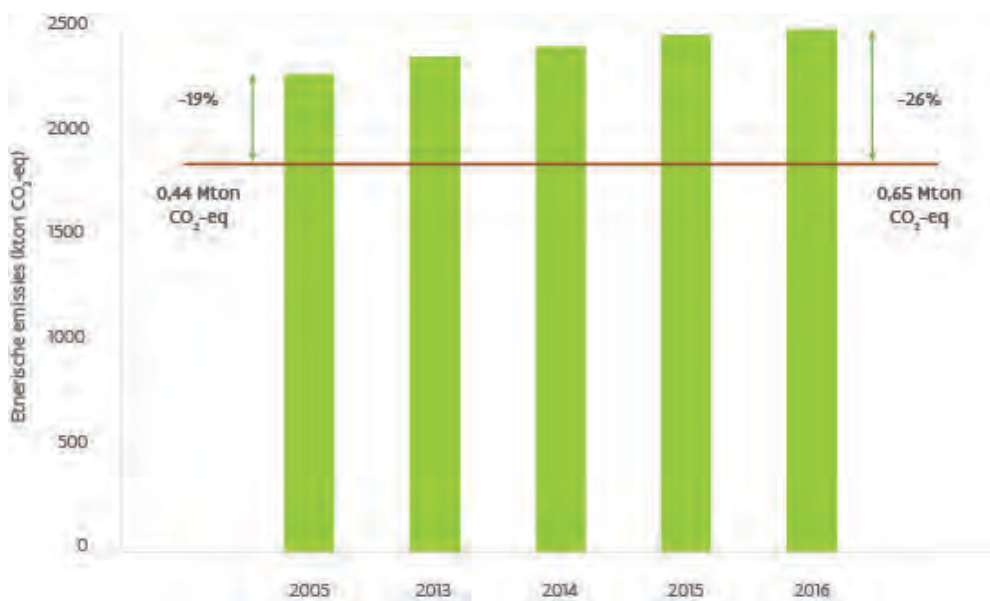

Artikel 3. Doel van het convenant Enterische emissies rundvee

Dit convenant is een overeenkomst tussen de Vlaamse overheid en de partners, en de partners onderling, om samen invulling te geven aan de taakstelling uit het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 voor wat betreft het verminderen van de uitstoot van enterische emissies:

1. De enterische emissies worden met 0,44 Mton CO₂-eq (of 19%) gereduceerd in 2030 ten opzichte van 2005. De maximale uitstoot van enterische emissies bedraagt dan 1,9 Mton CO₂-eq. (*Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 4.3.2 en 4.3.4*);

Figuur 1: Evolucie van de enterische emissies tussen 2005 en 2016 en de gevolgen voor de te behalen reductie. (Cijfers Voortgangsrapport Klimaatmitigatie 2016-2017)

2. De doelstelling van het convenant is om de enterische emissies te verlagen via marktgerichte en -gestuurde initiatieven, aangevuld met sensibiliserend en stimulerend overheidsbeleid onder meer via het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid.

De Vlaamse overheid en de partners zullen daartoe, binnen het kader van het convenant Enterische emissies rundvee, samen maatregelen ontwikkelen en realiseren.

Artikel 4. Tijdsduur

Het convenant Enterische emissies rundvee start op 29 maart 2019 en eindigt op 31 december 2030. Na afloop wordt een evalueatie voorzien waar beslist kan worden om het convenant Enterische emissies rundvee te verlengen.

6.1 Werkgroep 'Marktevolutie van de rundveehouderijsector'

De werkgroep 'Marktevolutie van de rundveehouderijsector' monitort de evolutie van de veestapel en rapporteert hierover aan de stuurgroep. Op deze manier kan rekening gehouden worden met de invloed die de natuurlijke ontwikkeling van de veestapel heeft op de gevraagde inspanningen.

6.2 Werkgroep 'Maatregelen rond dier- en veestapelmanagement op bedrijfsniveau'

De werkgroep 'Maatregelen rond dier- en veestapelmanagement op bedrijfsniveau' werkt samen aan een set maatregelen die de broeikasgasintensiteit verlagen door in te zetten op verhoogde diergezondheid en -productiviteit, zoals bijvoorbeeld door optimalisering van jongvee en langleefbaarheid. Deze maatregelen kunnen direct implementeerbaar zijn of verder onderzoek vergen.

Een eerste lijst maatregelen wordt ter beschikking gesteld tegen 1 januari 2020. Hierna wordt jaarlijks de lijst door de werkgroep geactualiseerd. De actualisatie kan ook sneller gebeuren indien de ontwikkelingen zich daartoe lenen.

6.3 Werkgroep 'Maatregelen rond voedermanagement'

De werkgroep 'Maatregelen rond voeders en voedermanagement' zet in op twee soorten maatregelen.

(1) Het aanpassen van de receptuur van (kracht)voeders: Door aanpassingen in het (kracht)voeder kan enerzijds beoogd worden de methaanuitstoot per dier te verminderen, maar kan anderzijds ook beoogd worden de broeikasgasintensiteit te verminderen. Deze aanpassingen kunnen bestaan uit het gebruik van andere voedercomponenten maar ook door het toevoegen van bepaalde additieven.

(2) Inzetten op goed voeder(rantsoen)management op bedrijfsniveau om de broeikasgasintensiteit te kunnen verlagen.

Een eerste lijst maatregelen wordt ter beschikking gesteld tegen 1 januari 2020. Hierna wordt jaarlijks de lijst door de werkgroep geactualiseerd, of sneller als de ontwikkelingen zich daartoe lenen.

6.4 Werkgroep 'Maatregelen rond genetica en selectie'

De werkgroep 'Maatregelen rond genetica en selectie' onderzoekt op welke wijze genetica en selectie een rol kunnen spelen in de reductie van de methaanemissies. Hierbij wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden rond het gebruik van andere rassen, zoals bijvoorbeeld dubbeldoelrassen, maar ook de mogelijkheden om via foktechnieken de conventionele rassen emissie-arme te maken.

Tegen 1 januari 2020 moet duidelijk zijn welke maatregelen direct implementeerbaar zijn en welke nog meer onderzoek vergen. Voor elke maatregel wordt tegen 1 januari 2020 een tijdschema opgesteld waarin wordt aangegeven op welke termijn de maatregel uitgerold kan worden en wanneer deze effect zal hebben op de enterische emissies.

Artikel 9. Ondertekening door de partijen

Melle, 29 maart 2019

Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Koen Van den Heuvel

